

Vragen bij internetconsultatie

Toekomstvoorzieningen zullen in de praktijk van de financieel adviseur een nog belangrijker onderwerp van gesprek worden. Niet alleen in relatie tot hypotheekadvies, maar ook om de volledige financiële positie van de klant nu en in de toekomst goed in kaart te brengen tijdens het klantgesprek. De inkomsten bij pensionering worden namelijk steeds minder vast door de invoering van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) en door de optie om een bedrag ineens op te nemen. Dat kan bij klanten zorgen voor onzekerheid en onduidelijkheid. De financieel adviseur is **geen** pensioenadviseur, maar betreft pensioeninkomen wel nadrukkelijk in zijn adviespraktijk.

10 jaar voor AOW-leeftijd

Waarom is de termijn van 10 jaar voor de AOW-leeftijd gekozen? De hypothecaire lening loopt vaak 30 jaar. Soms zelfs langer als deze aflossingsvrij is afgesloten. De hypothecaire lening moet altijd verantwoord blijven na AOW-leeftijd om hiermee overkreditering te voorkomen.

Zorgplicht

De termijn van 10 jaar kan mensen aan de andere kant belemmeren om een hypothecaire lening aan te gaan als zij geen of weinig pensioeninkomen hebben. Dit terwijl zij wel voldoende ander vermogen hebben of verwachten te hebben. De adviseur heeft hierin juist een belangrijke adviesrol. Als alternatief kan de hypotheekadviseur daarom een wettelijke zorgplicht krijgen voor het life-event pensionering, zodra de hypothecaire lening doorloopt na AOW-leeftijd. Het is aan de adviseur om afspraken te maken over de invulling van die zorgplicht. Logische momenten om opnieuw om de tafel te gaan kunnen zijn: 15 jaar voor AOW-leeftijd, 10 jaar voor AOW-leeftijd, 5 jaar voor AOW-leeftijd, 1 jaar voor AOW-leeftijd en 1 jaar na AOW-leeftijd. De klant kan dan op tijd meegenomen worden in de mogelijkheden, bijvoorbeeld aanvullend pensioen opbouwen in de derde pijler, en in de consequenties, bijvoorbeeld het verkopen van de woning bij onvoldoende inkomen vanaf de AOW-leeftijd. Ook kan de klant meegenomen worden in de gevolgen van het gewijzigde inkomen na AOW-leeftijd voor de situatie van de klant. Pensionering en de gevolgen van pensionering krijgen hiermee een belangrijkere rol in adviesgesprekken.

Vaststellen toetsinkomen

Over 10 jaar zijn de meeste deelnemers en pensioengerechtigden over naar het nieuwe pensioenstelsel. De meeste verwachte pensioenuitkeringen zijn nu nog gegarandeerd, maar straks variabel. Hierover hebben we de volgende vragen:

1. Met welk pensioeninkomen mag je nu precies rekenen bij deelnemers in het nieuwe pensioenstelsel door dit meer variabele pensioeninkomen?
2. Zit er een verschil hierin afhankelijk van de premiereregeling?
3. Maakt het hierbij uit of **wel** of **geen** solidariteitsreserve of risicodelingsreserve aanwezig is?

Onderstaand een voorzet voor een oplossingsrichting. Het percentage geeft het deel van het inkomen aan dat je meeneemt als toetsinkomen, waardoor de kans groter is dat de hypothecaire lening verantwoord blijft na pensionering. Tegelijkertijd vinden we het belangrijk dat het Nibud hier onderzoek naar doet en over onderstaande percentages adviseert. Het is belangrijk om overkreditering te voorkomen, maar tegelijkertijd ook om de leencapaciteit niet onnodig te beperken.

	AOW-inkomen	Inkomen uit tweede pijlerpensioen:	Inkomen uit tweede pijlerpensioen:
--	--------------------	---	---

		Uitgaan van het verwacht scenario + wel reserve aanwezig	Uitgaan van het verwacht scenario + geen reserve aanwezig
Solidaire premieregeling	100%	Maximaal 90% van het variabele pensioeninkomen.*	N.v.t. De solidariteitsreserve is namelijk verplicht.
Flexibele premieregeling	100%	Kiest de klant voor een variabele pensioenuitkering? Maximaal 90% van het variabele pensioeninkomen.** Kiest de klant voor een vaste pensioenuitkering? Maximaal 100% van de vaste pensioenuitkering meenemen.	Kiest de klant voor een variabele pensioenuitkering? Maximaal 75% van het variabele pensioeninkomen.*** Kiest de klant voor een vaste pensioenuitkering? Maximaal 100% van de vaste pensioenuitkering meenemen.
Premie-uitkeringsovereenkomst	100%	N.v.t. Er geldt geen solidariteitsreserve of risicodelingsreserve in de premie-uitkeringsovereenkomst.	Kiest de klant voor een variabele pensioenuitkering? Maximaal 75% van het variabele pensioeninkomen meenemen.*** Kiest de klant voor een vaste pensioenuitkering? Maximaal 100% van de vaste pensioenuitkering meenemen.

*Er is een solidariteitsreserve aanwezig. Afhankelijk van de verdeelregels, die vooraf vastgesteld worden, vult deze de variabele pensioenuitkering aan. Het is dus niet zeker dat die solidariteitsreserve altijd een variabele uitkering aan zal vullen als deze daalt. Daarom een veiligheidsmarge van 90%.

**Er is een risicodelingsreserve aanwezig. Afhankelijk van de verdeelregels die vooraf vastgesteld worden, vult deze de variabele pensioenuitkering aan. Het is dus niet zeker dat die

risicodelingsreserve altijd een variabele uitkering aan zal vullen als deze daalt. Daarom een veiligheidsmarge van 90%.

***Er is **geen** reserve aanwezig. Het percentage van 75% is de veiligheidsmarge van 90% minus 15%. Een reserve is namelijk maximaal 15% van het totale fondsvermogen bij een pensioenuitvoerder.

Meenemen bedrag ineens

Aanvullend is de vraag op welke manier je het bedrag ineens meeneemt bij het bepalen van het toetsinkomen. Wil een klant het bedrag ineens gebruiken voor iets anders dan een aflossing op de hypothecaire lening? Dan ligt het voor de hand om de leencapaciteit te berekenen met het overgebleven pensioeninkomen na gebruikmaking van het bedrag ineens. Dit om overkreditering te voorkomen.

Onderstaand een voorzet voor een oplossingsrichting:

Percentage bedrag ineens	Inkomen uit tweede pijlerpensioen: Bedrag ineens wel gebruiken voor aflossing hypothecaire lening	Inkomen uit tweede pijlerpensioen: Bedrag ineens niet gebruiken voor aflossing hypothecaire lening
0%	Zie tabel hierboven. Geen gevolgen voor het toetsinkomen.	Zie tabel hierboven. Geen gevolgen voor het toetsinkomen.
5%	Geen gevolgen voor het toetsinkomen.	5% in mindering op het pensioeninkomen waarover het bedrag ineens wordt opgenomen. Hetzelfde percentage geldt bij derdepijlerpensioenproducten.*
10%	Geen gevolgen voor het toetsinkomen.	10% in mindering op het pensioeninkomen waarover het bedrag ineens wordt opgenomen. Hetzelfde percentage geldt bij gebruikmaking van het bedrag ineens bij een derdepijlerpensioenproducten.*

* Je rekent verder met het inkomen dat overblijft na gedeeltelijke afkoop over dat stukje opgebouwd pensioen. Een klant kan meerdere pensioenen hebben, ook zonder gebruik te maken van het bedrag ineens. Ook kan dit per partner verschillen.

Zorgplicht voor huidige gepensioneerden

Voor de (bijna) pensioengerechtigden komen er spannende jaren aan door de Wtp. De veranderingen gaan namelijk over een deel van het hoofdkomen, waardoor dit onrust kan geven. Door de wetwijziging wordt pensionering een nog belangrijker life-event. Pensionering is daardoor een logisch moment om opnieuw om de tafel te gaan zitten om te beoordelen of de hypothecaire lening nog steeds verantwoord is door de gemaakte keuzes in het nieuwe pensioenstelsel. Een oplossingsrichting is om de zorgplicht van de adviseur ook op dit punt uit te breiden en wettelijk vast te leggen. Denk met name aan de doelgroep die nu een uitkeringsregeling heeft bij een

pensioenfonds, invaart naar een flexibele premieregeling en dan binnen 1 jaar kiest voor een variabele pensioenuitkering.